

REFERAT Verdensmål Udvalget d. 04-12-2019

Mødedato Onsdag d. 04. december 2019 kl. 17:00

Mødested Mødelokale 1, Tietgen Handelsgymnasium, Elmelundvej 10, 5200 Odense
V

Indholdsfortegnelse

Dagsorden.....	3
Mødedatoer for Verdensmål Udvalget 2020.....	4
Godkendelse af Verdensmålspolitikken.....	5
Odense Kommunes etiske investeringsprofil.....	7
Anbefaling til Økonomiudvalget om miljømærket indkøb.....	11
Inddragelsen af skole-, ungdomsskole og institutionsbørn og studerende.....	16
Strategi for biodiversitet.....	18
Opsamling.....	22

Punkt 1: Dagsorden

00.22.00-A00-1-18

Resume

Formanden for Verdensmål Udvalget byder velkommen og gennemgår dagsorden for møde i udvalget den 2. oktober 2019.

Dagsorden foreslås afviklet således:

17.00-17.05: Dagsorden v/ formanden

17.05-17.10: Mødedatoer for Verdensmål Udvalget 2020 v/ formanden

17.10-17.40: Godkendelse af Verdensmålspolitikken v/ formanden

17.40-18.00: Odense Kommunes etiske investeringsprofil v/ formanden

18.00-18.30: Anbefaling til Økonomiudvalget om miljømærket indkøb v/ Cecilie Schwartz Førby, kontorchef i Udbud og Kontraktstyring

18.30-19.10: Strategi for biodiversitet v/ Knud Søndergaard, funktionsleder for Landbrug og Natur i By & Kulturforvaltningen

19.10-19.30: Inddragelse af skole-, ungdomsskole- og institutionsbørn og studerende v/ ph.d. i pædagogik og curriculum Niels Larsen og Annette Vilhelmsen, Direktør på Tietgen

19.30-19.30: Opsamling v/ formanden

Effekt

Sagen har ingen konsekvenser for et eller flere af Odensemålene.

INDSTILLING

Borgmesterforvaltningen indstiller, at udvalget godkender dagsorden.

Beslutning

Udvalget besluttede at behandle punkt 5 om miljømærket indkøb efter punkt 3.

Sagsfremstilling

Der henvises til sagsresuméet.

Økonomi

Denne sag har ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune, herunder for kommunens kassebeholdning.

Punkt 2: Mødedatoer for Verdensmål Udvalget 2020

00.22.00-A00-1-18

Resume

Der er indtil videre kalendersat møder i Verdensmål Udvalget frem til udgangen af 2019. Udvalget er nedsat for en periode på to år hvormed udvalget vil fortsætte med at have møder frem til sommeren 2020.

Det foreslås, at der afholdes minimum tre møder i første halvår af 2020. De foreslåede datoer er:

- 5. februar 2020, kl. 17.00-19.30
- 1. april 2020, kl. 17.00-19.30
- 3. juni 2020, kl. 17.00-19.30

Såfremt der bliver behov for yderligere møder, arrangementer mv. når udvalgets arbejde afsluttes og overleveres, så vil dette blive drøftet i udvalget, hvis det bliver relevant.

Effekt

Sagen har ingen konsekvenser for et eller flere af Odensemålene.

INDSTILLING

Borgmesterforvaltningen indstiller, at udvalget godkender forslag til mødedatoer i 2020.

Beslutning

Godkendt.

Sagsfremstilling

Der henvises til sagsresuméet.

Økonomi

Denne sag har ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune, herunder for kommunens kassebeholdning.

Punkt 3: Godkendelse af Verdensmålspolitikken

00.22.00-A00-1-18

Resume

Formanden for udvalget har haft foretræde for Økonomiudvalget og de fire stående udvalg samt Sundhedsudvalget. Her har formanden præsenteret udkast til Verdensmålspolitikken. Udkastet har også været genstand for en workshop den 26. november 2019.

Med udgangspunkt i tilbagemeldinger på udkastet til Verdensmålspolitikken er der foretaget en række justeringer samt en gennemskrivning med henblik på at gøre Verdensmålspolitikken mere kort og præcis. Endvidere er det reviderede udkast til Verdensmålspolitikken grafisk layoutet.

Udvalget skal tage stilling til om udkast til Verdensmålspolitikken kan godkendes og dermed anbefales til godkendelse i Økonomiudvalget og efterfølgende vedtagelse i Byrådet.

Effekt

Godkendelse af Verdensmålspolitikken betyder, at Odense Kommune integrerer og implementerer verdensmålene i kommunens arbejde. Dette kan potentielt have indflydelse på alle Odensemål. Samtidig vil vedtagelse af Verdensmålspolitikken også have en direkte indflydelse på samtlige Odensemål ifm. at de revideres. Med den strategiske indsats "Odense måler på verdensmålsindsatserne" er der lagt op til, at Odense Kommune integrerer verdensmålene og disses delmål i fremtidige Odensemål og Udvalgsmål hver gang de skal revideres. Samtidig udvælges indikatorer, som kan fortælle om der også er fremdrift på verdensmålene. På den måde afspejles Odensemål fremadrettet mere direkte i Verdensmålene.

INDSTILLING

Borgmesterforvaltningen indstiller, at Verdensmål Udvalget godkender at anbefale vedlagte udkast til Verdensmålspolitikken til godkendelse i Økonomiudvalget og efterfølgende i Byrådet.

Beslutning

Der skal gennemføres en revidering af udkastet, hvorefter den igen forelægges udvalget til godkendelse.

Sagsfremstilling

Udvalget har siden den 27. februar 2019 arbejdet med Verdensmålspolitikken. I forbindelse med arbejdet har udvalget lagt sig fast på at gøre Verdensmålspolitikken til et supplement til Bystrategi 2019. Således, at Verdensmålspolitikken bliver oversættelsen af, hvad det betyder at verdensmålene skal være filter for, hvordan vi udvikler Odense som by.

Med Verdensmålspolitikken tæt koblet til Bystrategi 2019 vil politikken få en helt central status i Odense Kommunes styringshierarki idet Bystrategi 2019 bliver den overlæggende ramme for Odense Kommunes udvikling i de kommende år.

Det vedlagte udkast til Verdensmålspolitikken indeholder de fem strategiske indsatser, som udvalget tidligere har godkendt:

- Odense går foran på verdensmålene
- Odense danner partnerskaber om verdensmålene
- Odense synliggør verdensmålsindsatserne
- Odense integrerer og implementerer verdensmålene
- Odense måler på verdensmålsindsatserne

Det vedlagte udkast til Verdensmålspolitikken er sat grafisk op (bilag 1). Endvidere er der foretaget en række justeringer i Verdensmålspolitikken tekst ud fra de tilbagemeldinger, der er modtaget fra øvrige udvalg i efteråret 2019 og offentligheden ifm. workshop den 26. november 2019. En bemærkning til politikken, der er gået igen, har været behovet for en gennemskrivning af Verdensmålspolitikken med henblik på en skærpelse af teksten samt at gøre teksten kortere.

Alle justeringer, der er foretaget i Verdensmålspolitikken siden udvalget behandlede politikken den 2. oktober 2019, fremgår af bilag 2 (Verdensmålspolitikken i Odense_MED JUSTERINGER). Således kan udvalget orientere sig i samtlige justeringer.

Borgmesterforvaltningen anbefaler udvalget at godkende Verdensmålspolitikken, således at denne kan sendes til videre behandling i Økonomiudvalget med henblik på endelig godkendelse i Byrådet.

Økonomi

Denne sag har ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune, herunder for kommunens kassebeholdning.

Bilag

Bilag 1 - Verdensmålspolitikken i Odense

Verdensmålspolitikken i Odense_MED JUSTERINGER

Punkt 4: Odense Kommunes etiske investeringsprofil

00.22.00-A00-1-18

Resume

Udvalget fik på mødet den 14. august 2019 en præsentation af Odense Kommunes etiske investeringsprofil. Efterfølgende drøftede udvalget nogle muligheder for justering af den etiske investeringsprofil. Herunder behovet for økonomiske konsekvensberegninger.

I samarbejde med kapitalforvalterne er der afsøgt mulighederne for at Odense Kommunes flyttes til investeringsforeninger, der i højere grad understøtter verdensmålene. Kapitalforvalterne giver udtryk for, at investeringsforeninger generelt går i retning af at få mere fokus på verdensmålene. På nuværende tidspunkt er det dog, ud fra de lovgivningsmæssige rammer som kommunerne er underlagt, ikke muligt at koble Odense Kommunes investeringer mere direkte op på verdensmålene.

Der lægges i denne sag op til, at udvalget godkender en tillægsformulering til Odense Kommunes investeringsprofil, som kan anbefales til Økonomiudvalget. Med den i sagen beskrevne tillægsformulering sender Odense Kommune et tydeligt signal om, at kommunen ønsker at understøtte verdensmålene med sine investeringer samt at kommunen fremadrettet aktivt vil afsøge mulighederne for netop at understøtte verdensmålene med sine investeringer.

Effekt

Sagen har ingen konsekvenser for et eller flere af Odensemålene.

INDSTILLING

Borgmesterforvaltningen indstiller, at udvalget godkender:

a) at anbefale den i sagen beskrevne tillægsformulering i Odense Kommunes etiske investeringsprofil til Økonomiudvalget

b) at Borgmesterforvaltningen én gang årligt afsøger nye muligheder for at indgå i investeringsforeninger, der i højere grad end i dag bidrager til at fremme verdensmålene.

Beslutning

Godkendt.

Sagsfremstilling

Byrådet drøftede den 7. februar 2018 et forslag om behovet for at sikre et samspil mellem Odense Kommunes etiske investeringsprofil og FN's 17 verdensmål. Det blev besluttet, at forslaget skal fagligt belyses og vil indgå i Verdensmål Udvalgets arbejdet. Med denne beslutning skal udvalget beslutte om der er behov for at anbefale en revision af Odense Kommunes etiske investeringsprofil, så den i højere grad afspejler verdensmålene.

På mødet den 14. august 2019 blev der redegjort for Odense Kommunes etiske investeringsprofil og de overordnede rammer og muligheder for revision. Efterfølgende havde udvalget en drøftelse af mulighederne for at indarbejde verdensmålene i Odenses Kommunens investeringsprofil. Her blev det bemærket, at udvalget ønsker økonomiberegninger, før der kan gives en kvalificeret anbefaling til Økonomiudvalget.

Der blev efterspurgt en sag, hvor der redegøres for, hvilke muligheder Odense Kommune har for at tilvælge investeringsforeninger, der har særlig fokus på investering i virksomheder, der bidrager til at fremme verdensmålene samt en mulig justering af den etiske investeringsprofil.

Kommuners muligheder inden for investering i aktier

Ifølge lovgivningen skal kommunernes investeringer i andet end danske stats- og realkreditobligationer foretages gennem pengeinstitutternes investeringsforeninger, der typisk spreder sine investeringer ud over en lang række selskaber. Odense Kommune er derfor som udgangspunkt overladt til investeringsforeningernes valg af etiske retningslinjer.

For at sikre, at der er balance mellem afkast og ansvarlighed, har Økonomiudvalget den 25. marts 2009 vedtaget en etisk profil for investeringerne. Borgmesterforvaltningen foretager løbende vurdering af muligheder og behov for justering af Odense Kommunes retningslinjer og risikoprofil for kapitalplejeaftaler på baggrund af den løbende dialog med kommunens samarbejdspartnere og andre relevante aktører.

Dialog med kapitalforvaltere af Odense Kommunes investeringer

Alle danske investeringsforeninger har vedtaget og implementeret principper for ansvarlige investeringer, der bevirker, at investeringsforeningernes porteføljer screenes for overholdelse af anerkendte konventioner og normer. Der findes et mindre antal investeringsforeninger på markedet, som ud over den normbaserede screening også udelukker selskaber, hvor mere end 5 pct. af omsætningen stammer fra våben, tobak, alkohol, spil eller voksenunderholdning. Denne type investeringsforening er målrettet ansvarlige investorer som f.eks. kommuner. Kapitalforvalterne foretager som udgangspunkt investering af Odense Kommunes midler i denne type investeringsforening med særlig etisk profil, som er mere restriktiv end de minimumskrav, der følger af kommunens etiske investeringsprofil nedenfor.

Investeringsforeningerne screener for overholdelse af anerkendte konventioner og normer og frascreener virksomheder med aktiviteter inden for ”problematisk” sektorer. På den baggrund har Borgmesterforvaltningen vurderet, at Odense Kommunes etiske investeringsprofil for nuværende understøtter 12 af de 17 verdensmål. Der er dermed allerede i dag et højt samspil mellem Odense Kommunes etiske investeringsprofil og verdensmålene. Koblingen mellem Odense Kommunes investeringsprofil og verdensmålene fremgår af bilag til sagen (bilag 1).

Med afsæt i udvalgets ønske om økonomisk konsekvensberegning af en justeret etisk investeringsprofil har Borgmesterforvaltningen været i dialog med kommunens kapitalforvaltere.

Tilbage meldingen fra kapitalforvalterne på mulighederne for at investere i virksomheder, der direkte understøtter verdensmålene er, at udviklingen af nye investeringsprodukter ikke nødvendigvis sker med den hastighed, som Odense Kommune kan ønske sig som ansvarlig investor. En skærpelse af Odense Kommunes etiske profil må derfor fra tid til anden afvente, at bankerne udbyder nye investeringsløsninger.

Samtidig har kapitalforvalterne givet udtryk for, at investeringsforeninger generelt går i retning af at få mere fokus på verdensmålene. Der er dog på nuværende tidspunkt f.eks. ikke tilstrækkelige eller meningsfulde data, endsige kvalitet nok

i eksisterende data, der kan give investeringsforeningerne de fornødne muligheder for at sammensætte porteføljer, der måler sig direkte op på virksomhedernes score på, hvor meget de bidrager til verdensmålene. På nuværende tidspunkt er det derfor, ud fra de lovgivningsmæssige rammer som kommunerne er underlagt, ikke muligt at koble Odense Kommunes investeringer mere direkte op på verdensmålene.

Forslag til tillægstekst til Odense Kommunes etiske investeringsprofil

Idet der dog fra kapitalforvalternes side er givet udtryk for, at efterspørgslen på investeringsmuligheder, der lægger sig mere direkte op ad verdensmålene er stigende, så vil det være oplagt, at Odense Kommune følger denne udvikling. På den måde kan Odense Kommune sikre, at når det potentielt bliver muligt i fremtiden at indgå i investeringsforeninger, der i højere grad afspejler verdensmålene, så kan Odense vælge at få belyst de økonomiske konsekvenser ved dette og dernæst eventuelt vælge disse investeringsforeninger.

Med afsæt i de begrænsede muligheder, der eksisterer på nuværende tidspunkt for at investere direkte i investeringsforeninger, der lægger sig op ad verdensmålene foreslås det, at følgende formulering besluttet som indledning til den allerede eksisterende etiske investeringsprofil:

"Det tilstræbes, at kommunens midler i størst mulige omfang investeres i virksomheder, der bidrager til at fremme FN's verdensmål for bæredygtig udvikling samt begrænser deres virksomheds eventuelle negative påvirkning på verdensmålene."

Odense Kommunes kapitalforvaltere vurderer, at der ikke umiddelbart er økonomiske konsekvenser ved at justere Odense Kommunes investeringsprofil med denne tekst som indledning. Den fulde formulering af Odense Kommunes etiske investeringsprofil inklusive ovenstående forslag fremgår af bilag til sagen (bilag 2).

I tillæg til eventuel godkendelse af den justerede etiske investeringsprofil lægges der op til, at Borgmesterforvaltningen med afsæt i investeringsprofilen minimum én gang årligt, i samarbejde med kapitalforvaltere, afsøger markedet for at kortlægge om Odense Kommune er i de rette investeringsforeninger eller om der er muligheder for at investere i andre investeringsforeninger, der ligger endnu tættere op ad verdensmålene.

Hvis der opstår muligheder for at placere midler i investeringsforeninger, der i endnu højere grad bidrager til at fremme verdensmålene, vil Borgmesterforvaltningen sørge for, at der gennemføres økonomiske konsekvensberegninger ved at overgå til disse investeringsforeninger.

Med den i sagen beskrevne tillægsformulering sender Odense Kommune et tydeligt signal om, at kommunen ønsker at understøtte verdensmålene med sine investeringer. Kommunen vil fremadrettet afsøge mulighederne for netop at understøtte verdensmålene med sine investeringer, når dette bliver muligt.

Eventuelt samarbejde om at efterspørge investeringsløsninger, der lægger sig op ad verdensmålene

I tillæg til at justere kommunens etiske investeringsprofil med ovenstående formulering vil Borgmesterforvaltningen afsøge mulighederne for samarbejde om at efterspørge investeringsløsninger, der i højere grad understøtter verdensmålene. Dette arbejde er ikke på nuværende tidspunkt igangsat, hvormed mulighederne på det foreliggende grundlag er ukendt. Arbejdet kan f.eks. indledes i regi af KL, eller lignende. På den måde signalerer Odense Kommune, at kommunen ønsker at gå foran sammen med andre i at efterspørge investeringsmuligheder, der understøtter verdensmålene.

Økonomi

I samarbejde med Odense Kommunes kapitalforvaltere er det vurderet, at den foreslåede tillægstekst til investeringsprofilen umiddelbart kan implementeres uden nogen væsentlige konsekvenser, idet man i investeringsforeningerne allerede i høj grad har fokus på virksomheder, der arbejder på at forbedre sig fremadrettet. Sagen har dermed ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune, herunder for kommunens kassebeholdning.

De eventuelle økonomiske konsekvenser, der måtte komme i fremtiden såfremt man vælger at overgå til andre investeringsforeninger, vil ikke på nuværende tidspunkt kunne anskueliggøres. Når udviklingen på området efterfølgende gør det relevant at fremlægge en ny sag til Økonomiudvalget, vil evt. nye muligheder og afledte økonomiske konsekvenser i så fald blive belyst i sagen.

Bilag

Bilag 2 - Etisk investeringsprofil ved Odense Kommunes kapitalplejeaftaler

Bilag 1 - Kobling mellem investeringsprofil og FNs Verdensmål

Punkt 5: Anbefaling til Økonomiudvalget om miljømærket indkøb

00.22.00-A00-1-18

Resume

Verdensmål Udvalget har anbefalet Økonomiudvalget at igangsætte projekt ”Miljømærket indkøb i Odense”, hvilket Økonomiudvalget tiltrådte den 30/1 2019. Siden beslutningen om at iværksætte projektet har Borgmesterforvaltningen, Udbud & Kontraktstyring, kvalificeret projektet og undersøgt hvordan projektet konkret kan udvikles og implementeres i Odense Kommune. I den hidtidige kvalificering har Udbud & Kontraktstyring identificeret fire forskellige indsatsområder:

1. Øge andelen af bæredygtige og miljømærkede varer i kommunens indkøbsaftaler
2. Anvendelse af Verdensmål-skema i udbud
3. Cirkulære Indkøb
4. Implementering af FN's Global Compact i indkøb

Borgmesterforvaltningen har på et møde i Verdensmål Udvalget den 2. oktober 2019 præsenteret de indsatser, som der arbejdes med på indkøbsområdet. Indeværende sag giver ny status, ligesom Borgmesterforvaltningen vil komme med anbefalinger til konkrete metoder, hvormed Odense Kommune vil arbejde videre med bæredygtige indkøb.

Effekt

INDSTILLING

Borgmesterforvaltningen indstiller at Verdensmål Udvalget, anbefaler Økonomiudvalget, at:

- a) der arbejdes videre med en model, hvor Odense Kommunes kontrakter både i forhold til indgåelse samt i den efterfølgende kontraktperiode løbende holdes opdateret for bæredygtige alternativer. Den evt. mindre merudgift, der måtte ligge i relation til de konkrete udskiftninger, afholdes i forvaltningernes egne budgetter, ud fra principper om et mere nøjsomt forbrug.
- b) modellen med FN Verdensmål Skemaet anvendes i alle kommunes udbud, enten som dialogværktøj eller mere konkret som en del af tildelingskriterierne.
- c) arbejdet med cirkulær økonomi fortsætter samt, at der løbende tilføres nye indkøbsområder.

Beslutning

Godkendt med bemærkning om, at der tilføjes et femte indsatsområde:

”Nøjsomt forbrug: Der skal løbende udarbejdes forslag til reduktion i kommunens forbrug af kontor- og forbrugsartikler samt forslag til ændring af daglige forbrugsmønstre i hele kommunen, der vil reducere miljøbelastningen samt nedbringe

omkostninger til kontor- og forbrugsartikler. Hensigten er at have fokus på nøjsomt forbrug og sætte fokus på at stoppe de ting vi gør af vane og ikke til reel gavn.”

Sagsfremstilling

Borgmesterforvaltningen arbejder i dag med bæredygtige indkøb gennem flere typer af indsatser og metoder:

1. Øge andelen af bæredygtige og miljømærkede varer i kommunens indkøbsaftaler

I dag køber Odense Kommune mange af sine produkter via Indkøbsportalen, der er Odense Kommunes interne, elektroniske platform for indkøb. Såfremt der er en ambition om at øge indkøb af miljømærkede varer, kan det i praksis ske ved, at Indkøbsportalen i endnu højere grad sikrer, at der sker en løbende udskiftning af konventionelle produkter i takt med at der kommer bæredygtige alternativer.

Indenfor eksisterende kontrakter er det muligt at udskifte varesortimentet, så mindre bæredygtige varianter udskiftes med mere bæredygtige varianter. På den måde vil Odense Kommunes indkøbere udelukkende har adgang til et opdateret, bæredygtige varekatalog.

Som eksempel har Borgmesterforvaltningen arbejdet med en gennemgang af udvalgte aftaler og sortimenter i forhold til en konvertering til mere bæredygtige alternativer. Områderne ”Kontorartikler” (skrive- og kontorartikler samt papir) og ”Forbrugsartikler” (aftøringspapir, poser, engangsartikler m.v.) blev udvalgt, da områderne indeholder et bredt sortiment samt mulighed for udskiftning til andre bæredygtige alternativer.

På de to områder ”Kontorartikler” og ”Forbrugsartikler” køber Odense Kommune årligt ind for ca. 13. mio. kr. Ved en gennemgang af de to aftalers sortimenter, har det været muligt at identificere henholdsvis 90 og 14 konkrete produkter, hvortil der findes mere bæredygtige alternativer. De alternative produkter er alle mærket med forskellige miljømærker, som f.eks. Svanen, Blomsten, FCS m.v. En beregning viser, at en fuld udskiftning af disse produkter vil medføre en samlet merudgift for Odense Kommune på 280.000 kr.

Ved løbende at monitorere varesortimentet kan der afdækkes nye områder, hvor mindre bæredygtige varianter udskiftes med mere bæredygtige varianter. Da udbudsreglerne kun tillader, at der foretages mindre udskiftninger i sortimentet, vil eventuelle merudgifter kunne afholdes indenfor forvaltningernes nuværende budgetter gennem et mere nøjsomt forbrug.

Et andet eksempel på øget indkøb af miljømærkede varer, er Odense Kommunes deltagelse i Partnerskab for Offentlige Grønne Indkøb (POGI), som er et fællesskab af kommuner, regioner og offentlige organisationer, der sammen vil fremme bæredygtige løsninger og købe grønt ind.

Partnerskabet udarbejder løbende indkøbsmål for kommunerne på en lang række områder, som f.eks. køb af fødevarer, belysning, bæredygtigt træ, rengøring m.v. Hver gang, der kommer nye eller opdaterede indkøbsmål fra Partnerskabet, skal de fremlægges til endelig beslutning i Byrådet.

I forbindelse med konkrete udbud vil der altid ske en implementering af de politiske krav samt eksisterende krav fra POGI. Disse krav vil altid blive implementeret i kommunens indkøbsaftaler.

I forhold til områder, hvor der i dag ikke eksisterer centrale krav omkring miljø og bæredygtighed, vil der være en dialog med fagpersoner og markedet omkring mulige bæredygtige og miljømærkede løsninger. En dialog, der skal sikre os at sortimentet i den kommende kontrakt er sammensat af bæredygtige produkter.

Anbefaling

Borgmesterforvaltningen ønsker nogle tydelige rammer omkring bæredygtige indkøb, så kommunens medarbejdere altid kan have tillid til, at indkøb på kommunes kontrakter sker i et miljørigtigt sortiment og under hensyn til øvrige politiske krav.

Odense Kommune har allerede i dag et højt indhold af bæredygtige løsninger i kommunens kontrakter, hvorfor der fremadrettet primært skal sikres et systematisk vedligehold af aftaleområdernes konkrete sortiment.

Borgmesterforvaltningen anbefaler en model, hvor Odense Kommunes kontrakter både i forhold til indgåelse samt i den efterfølgende kontraktperiode løbende holdes opdateret for bæredygtige alternativer. Der forventes ikke væsentlige merudgifter i forbindelse med udskiftninger til mere bæredygtige løsninger.

2. Anvendelse af Verdensmål-skema i udbud

Borgmesterforvaltningen har udarbejdet et Verdensmål-skema, hvori det fremgår, hvilke brancher verdensmålene kan være relevante for samt hvilke indsatser/områder, virksomheder kan handle på i relation til at understøtte de konkrete verdensmål. Verdensmål skemaet ligger i bilag 1.

Borgmesterforvaltningen ønsker fremadrettet at arbejde med en model, hvor FN's Verdensmål spiller en større rolle i forbindelse med udbud i Odense Kommune. Formålet er, for både markedet og for kommunen som ordregiver, at blive klogere på relevante verdensmål, mulige løsninger og indsatser herunder. Dertil kan der i konkrete udbud blive sat krav om, at tilbudsgivere skal beskrive, hvordan de som virksomhed understøtter udvalgte verdensmål. De konkrete beskrivelser kan indgå som et tildelingskriterie, og vil kunne vægtes op til 10%.

Borgmesterforvaltningen planlægger konkrete afprøvninger af Verdensmål-skemaet i samarbejde med 2 udvalgte leverandører. Formål er at opnå konkret viden samt erfaringer om, hvad der skal til for at gøre Verdensmål Skemaet til en fast del af vores markedsdialoger og vores kvalitative vurderinger i kommende udbudsprojekter.

Der kommer i relation til udviklingen og anvendelsen af Verdensmål-skemaet en tættere dialog med blandt andet Dansk Industri og Dansk Erhverv omkring, hvordan man understøtter medlemmerne i det generelle arbejde med og i en konkretisering af FN Verdensmål.

Anbefaling

Borgmesterforvaltningen anbefaler, at modellen med Verdensmål-skemaet anvendes i alle kommunes udbud, enten som dialogværktøj eller mere konkret som en del af tildelingskriterierne.

3. Cirkulære indkøb

Cirkulære indkøb har et fokus på, at man designer produktionskæden omkring produkter, således at der sikres øget holdbarhed og/eller mulighed for reparation, og at der ved afslutningen af deres livscyklus kan ske en opdeling i

komponenter, materialer eller råmaterialer, som derefter kan genanvendes på ny i produktionskæden.

Borgmesterforvaltningen vil i relation til cirkulære indkøb arbejde med udvalgte områder og indsatser. Dette skal indebære en bedre dialog med relevante samarbejdspartner, så der opnås brugbare erfaringer i konkrete projekter.

Udvalgte områder:

a. En minimering af spild i forhold til restprodukter på inkontinensområdet.

Mulige indsatser herunder:

- Mindre bestillinger til borger, så de ikke skal have store mængder bleer liggende.
- Dialog med leverandør omkring returnering af bleer i kasser, der har været åbnet
- Dialog med personale/ visitation omkring genbrug af bleer i uåbnede kasser

b. Reducering af plastic i mademballage

Mademballage bruges i dag primært af Byens Køkken i forhold til levering af mad til borgere i eget hjem samt til kommunens øvrige kantiner.

Der er nedsat en arbejdsgruppe, der arbejder dels med alternativer til plastemballage, dels en generel reduktion af brugen af plastic samt slutteligt, hvordan man kan sikre en højere grad af genanvendelighed i plastaffald.

c. Højere grad af genanvendelse indenfor møbler og kontorinventar

Flere kommuner og leverandører er interesseret i at opnå erfaringer med, hvordan vi bedre sikrer genanvendelse af møbler og inventar. Blandt andet Aalborg og Aarhus Kommune søger i dialog med deres leverandører at indhente konkrete erfaringer i hvordan møbler registreres og sikres repareret og genbrug i enten kommunal regi, alternativt ved leverandøren eller ved en socialøkonomisk virksomhed.

Odense Kommune køber ind for ca. 14-16 mio. kr. årligt af kontor-, institutions- og skolemøbler. Der er i dag meget lidt viden omkring, hvordan vi reparerer og sikrer en lang levetid samt bedre genanvendelse af vores møbler.

Borgmesterforvaltningen har i relation til budget 2020 modtaget ekstra ressourcer i form af 2 fuldtidsstillinger de næste 3 år. Ressourcerne vil blandt andet blive prioriteret til cirkulære indkøb. Herunder har Verdensmål Udvalget ønsket, at få undersøgt i hvilken grad indsættelse af pant vil kunne understøtte, at fokus rettes væk fra de enkeltstående indkøb og over mod den fulde produktionskæde og genanvendelse af rest- og spildprodukter.

Anbefaling

Borgmesterforvaltningen anbefaler, at arbejdet med cirkulær økonomi fortsætter og at der løbende tilføres nye indkøbsområder. Det er herunder væsentligt at fokusere på områder, der enten forekommer stor miljøbelastning, økonomi og/ eller ressourcespild.

4. Implementering af FN's Global Compact i indkøb

Global Compact er et FN-initiativ, der opstiller ti generelle principper for virksomheders arbejde med samfundsansvar. Principperne bygger på internationalt anerkendte konventioner om menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljø og anti-korruption.

Der vil i slutningen af året blive fremlagt en sag til beslutning i Odense Byråd, med en indstilling om, at Odense Kommune efterlever de ti principper i FN's Global Compact. Beslutningen omkring FN's Global Compact principper bliver en del af en sag, som indeholder flere tiltag, som alle har til formål at styrke Odense Kommunes CSR-politik.

Statusrapportering

Såfremt de anbefalede metoder bringes i anvendelse, vil der ske en årlig statusrapportering til Verdensmål Udvalget og det kommende Verdensmålsråd.

Økonomi

Denne sag har ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune, herunder for kommunens kassebeholdning.

Bilag

Bilag 1-Verdensmålskema

Punkt 6: Inddragelsen af skole-, ungdomsskole og institutionsbørn og studerende

00.22.00-A00-1-18

Resume

Verdensmål Udvalget har tidligere peget på skole-, ungdomsskole- og institutionsbørn og studerende som en afgørende målgruppe i arbejdet med at implementere verdensmålene. På workshoppen i oktober 2018 lagde udvalget vægt på at børnene og de unge er vores fremtid og det er afgørende, at de også får viden om Verdensmålene og den betydning de kan have for vores fremtid.

Med afsæt i to inspirationsoplæg på mødet lægges der op til en indledende udvalgsdrøftelse af hvordan man kan inddrage skole-, ungdomsskole og institutionsbørn og studerende i arbejdet med verdensmålene. Der planlægges med, at udvalget på et kommende møde dernæst får et oplæg fra Odense Kommunes Børn og Ungeforvaltning (BUF), der vil fortælle om, hvordan der indenfor skole- og dagtilbudsområdet i Odense Kommune konkret arbejdes med verdensmålene. Samlet set skal det lede til udvalgsdrøftelser af ideer til hvordan man kan engagere skole-, ungdomsskole og institutionsbørn og studerende i arbejdet med verdensmål.

INDSTILLING

Borgmesterforvaltningen indstiller, at udvalget tager en indledende drøftelse af, hvordan Odense Kommune kan skabe gode rammer for, at skole-, ungdomsskole- og institutionsbørn og studerende får robust viden om bæredygtighed, så de kan være med til at skabe fremtidens bæredygtige samfund.

Beslutning

Drøftet.

Sagsfremstilling

Som inspiration for udvalgets drøftelser omkring uddannelse for bæredygtig udvikling og verdensmålene er ph.d. i pædagogik og curriculum Niels Larsen inviteret til at holde oplæg.

Niels Larsen, der har erfaringer fra en lang karriere indenfor undervisning, forskning og udviklingsarbejde og er medlem af Regional Center of Expertice i Danmark (RCE), der arbejder med uddannelse og netværk inden for alle uddannelsesområder for bæredygtig udvikling. RCE Danmark er med i et globalt netværk, der er etableret af FN universitetet. Han vil fortælle om RCE's arbejde, herunder den Nationale strategi for Uddannelse for bæredygtig udvikling, som RCE i øjeblikket har fremlagt for alle partierne i Folketinget, og som de arbejder på at få virkeliggjort.

Desuden vil Niels Larsen give eksempler på strategiske tilgange i forhold til arbejdet med uddannelse og bæredygtig udvikling, og komme med en række praktiske eksempler fra sit eget arbejde.

Herefter vil medlem af Verdensmål Udvalget og direktør for Tietgen, Annette Vilhelmsen fortælle, hvordan Tietgen, der er en af Danmarks største uddannelsesinstitutioner, har sat bæredygtighed og verdensmål på dagsordenen.

Med udgangspunkt i de to oplæg kan udvalget tage en indledende drøftelse omkring:

- Hvordan kan Odense Kommune skabe gode rammer for, at skole-, ungdomsskole- og institutionsbørn og studerende får robust viden om bæredygtighed, så de kan være med til at skabe fremtidens bæredygtige samfund?

Med henblik på at udvalget kan gennemføre en så kvalificeret drøftelse som muligt set i en kontekst af Odense Kommune, vil Odense Kommunes Børn og Ungeforvaltning (BUF) på et kommende møde præsentere hvordan der indenfor skole- og dagtilbudsområdet i Odense Kommune konkret arbejdes med verdensmålene.

Drøftelserne i udvalget kan give anledning til ideer til hvordan man kan engagere skole-, ungdomsskole og institutionsbørn og studerende i arbejdet med verdensmål. Disse vil eksempelvis kunne indgå i det kommende arbejde med en handleplan.

Økonomi

Denne sag har ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune, herunder for kommunens kassebeholdning.

Punkt 7: Strategi for biodiversitet

00.22.00-A00-1-18

Resume

Verdensmål Udvalget har på et møde den 2. oktober fået fremlagt en redegørelse for, hvordan Odense Kommune på nuværende tidspunkt arbejder med biodiversitet, og hvilke muligheder, der er for at styrke og udvikle indsatsen for at fremme biodiversiteten.

I denne sag bliver Verdensmål Udvalget præsenteret for fire handlemuligheder til, hvordan Odense Kommune, kan gribe arbejdet med biodiversitet an. Borgmesterforvaltningen komme desuden med en konkret indstilling til Verdensmål Udvalget ift. at anbefale Økonomiudvalget en ambition og retning for det videre arbejde med biodiversitet.

Effekt

Sagen har ingen konsekvenser for et eller flere af Odensemålene.

INDSTILLING

Borgmesterforvaltningen indstiller at Verdensmål Udvalget beslutter at anbefaler den i sagen fremlagte handlemulighed 3 til Økonomiudvalget.

Beslutning

Indstillingen godkendt efter flertalsbeslutning. Udvalgsmedlemmerne Annette Vilhelmsen, Peer Locher, Mads Leth, Camilla Hermansen, Kenneth Danielsen og Andreas Simon Frydenlund Rosenberg stemte for forvaltningens indstilling med tilføjelsen:

”Anbefalingen er, at der afsættes 400.000kr. til en biodiversitetsplan. Derudover skal det afsøges om der indledningsvist kan identificeres yderligere 1mio. kr. samt 0,5mio. kr. årligt til styrke arbejdet med biodiversitet på kort sigt og øge mulighederne for at indhente ekstern finansiering inden biodiversitetsplanen foreligger. Udvalgets ambition på sigt er dog væsentligt højere og med biodiversitetsplanen ønsker udvalget at igangsætte en kvalificeret drøftelse i Økonomiudvalget af ambitionerne for det fremadrettede arbejde med biodiversitet i Odense Kommune.”

Udvalgsmedlem Søren Freiesleben stemte imod forvaltningens indstilling og stemte for handlemulighed 4.

Sagsfremstilling

På Byrådsmødet den 16. maj 2018 fremsatte byrådsgruppe B forslag om, at der udarbejdes en ambitiøs strategi, der fremmer biodiversiteten i Odense Kommune. Gruppe Ø fremsatte det ændringsforslag, at strategien også skulle være konkret handlingsvisende.

Baggrunden for forslaget var, at såvel nationale som internationale studier viser, at der over en kort årrække er sket en reduktion i biodiversiteten, og at det har stor betydning for vores samfund.

På mødet besluttede Byrådet at oversende sagen til Verdensmål Udvalgets videre behandling inklusive forslaget fra gruppe Ø.

Odense Kommunes nuværende arbejde med biodiversitet

Udvalget havde på mødet den 2. oktober 2019 en indledende drøftelse af Odense Kommunes arbejde med biodiversitet. Her blev det blandt andet nævnt, at Odense Kommune ikke har en egentlig strategi for biodiversitet eller en anden samlet politisk vedtaget plan for arbejdet med at fremme naturen og biodiversiteten i kommunen.

På nuværende tidspunkt har arbejdet med naturen i Odense Kommune primært fokus på at leve op til statens planer for natur og vandmiljø, som finder sted i regi af vandplan og naturplaner (Natura 2000-planer). Her er det staten (og EU), som fastlægger miljømålsætningerne for områderne, og hvilke indsatser der er behov for, for at opfylde disse målsætninger. Den største indsats i Odense Kommune sker derfor gennem arbejdet med de såkaldte Natura 2000-områder, som er internationalt vigtige naturområder. I Odense Kommune er det Odense inderfjord og tilstødende landarealer samt Odense Å og en del af Lindved Å.

På trods af de lovbundne indsatser viser statens overvågning, at det går tilbage for biodiversiteten i Danmark. Miljøtilstanden i Odense Fjord vurderer staten heller ikke som god nok. Det er bl.a. årsagen til, at lokale fugletællinger viser stor tilbagegang for de fleste kystfuglearter i fjorden. En lang række andre dyre- og plantearter er også i tilbagegang, truede eller forsvundet i kommunen.

Som jord- og skovejer arbejder Odense Kommune også for at fremme biodiversiteten. Det sker typisk gennem driften af de kommunale skove, ved skovrejsning og naturpleje på de kommunale natur- og græsningsarealer. Der er dog stadig en række muligheder for at optimere dette arbejde, så områdernes potentialer for større biodiversitet udnyttes bedre.

I projektet "Danmarks grønneste storby" gennemføres kun mindre initiativer med sigte på biodiversiteten. Desuden arbejdes der på at forbedre tilstanden i vandløbene. Dette sker f.eks. gennem erhvervsfremmeprojektet Havørred Fyn.

Handlemuligheder i det videre arbejde med biodiversitet

Afhængigt af ambitionsniveau og økonomi kan indsatsen for biodiversiteten i Odense Kommune gribes forskelligt an. Ud fra en faglig synsvinkel kunne forskellige alternativer være:

1) Der arbejdes videre indenfor den ramme og med de indsatser der skal til for at leve op til statens krav i vand- og naturplaner. Det betyder i forhold til naturen, at der primært er fokus på Natura 2000-områderne. Ressourcemæssigt arbejdes der i dette alternativ indenfor driftsbudget 2020, så det medfører ikke øgede udgifter for kommunen.

Fordele: Der er ikke yderligere udgifter for kommunen.

Ulemper: Indsatser for biodiversitet begrænses til stort set, hvad der er et mindstekrav jf. lovgivningen, og der må i bedste fald forventes status quo eller mere sandsynligt at nedgangen i biodiversiteten i kommunen fortsætter.

2) Der fortsættes som i alternativ 1, men samtidig udarbejdes en biodiversitetsplan for kommunens Natura 2000- og andre meget værdifulde naturområder. Her beskrives områdernes status, deres potentiale for at opnå en bedre biodiversitet samt hvilke indsatser, der kan sættes i værk (inkl. økonomi) for at realisere områdernes potentiale. På baggrund af dette udredningsarbejde kan forslag til hvilke indsatser, der skal arbejdes videre med (inkl. økonomi), forelægges til politisk behandling. Ressourcemæssigt vil der skulle bevilges midler til eksternt hjælp til udarbejdelse af biodiversitetsplanen herunder midler til internt at udarbejde en sådan plan. En biodiversitetsplan vurderes alt i alt kunne udarbejdes for en udgift på 400.000 kr..

Fordele: Der skabes overblik over muligheder for at øge biodiversiteten i kommunens vigtigste naturområder. På baggrund af denne plan kan man politisk beslutte den videre indsats.

Ulemper: Pga. arbejdet med planen vil gå indtil 2021, før der kan sættes supplerende initiativer i gang for at øge biodiversiteten i kommunen.

3) Der arbejdes efter alternativ 2. Sideløbende arbejdes der for allerede nu at gennemføre nye indsatser for en øget biodiversitet i Natura 2000-områderne og andre meget værdifulde naturområder. Indsatserne vil så vidt muligt ske via projekter med ekstern medfinansiering. De nye indsatser kan være at øge størrelsen af de vigtige naturarealer i kommunen og at øge omfanget af indsatser for biodiversitet på de naturarealer, hvor der er en indsats i gang. Ud over ressourcer til gennemførelse af alternativ 2 foreslås det, at oprette en pulje til biodiversitetsprojekter på f.eks. 1 mio. kr. samt en løbende årlig bevilling på 0,5 mio. kr. til puljen. En biodiversitetspulje vil gøre det muligt at igangsætte flere projekter til at styrke biodiversiteten i kommunen. Projekterne vil normalt bestå i at kompensere lodsejere til en mere biodiversitetsfremmende drift eller til at udlægge arealer til natur. Projekterne vil typisk ske på vigtige, potentielle naturarealer og der kan søges fonde og EU-midler som medfinansiering. Midlerne i puljen vil i sådanne tilfælde skulle dække kommunens egenfinansiering af projekterne. Midlerne i biodiversitetspuljen bør også kunne bruges til andre mindre indsatser uden ekstern medfinansiering, som øger biodiversiteten i kommunen.

Fordele: Der skabes overblik over muligheder for at øge biodiversiteten i kommunens vigtigste naturområder, samtidig med, at der sættes nye konkrete initiativer i gang. På baggrund af biodiversitetsplanen kan man efterfølgende politisk beslutte den videre indsats.

Erfaringen fra den lovbundne opgave med naturplanen er, at i perioden 2012-2019 har ca. 2,5 mio. kr. interne midler kunnet sikre ca. 10 mio. kr. eksterne midler til biodiversitetsarbejdet.

Ulemper: Da der arbejdes for en ekstern medfinansiering, vil der skulle anvendes ressourcer i form af tid og konsulenthjælp på at sikre finansieringen.

4) Det samme som alternativ 3, dog afsættes flere midler på kort sigt. På den måde kan der gennemføres en større indsats, og der opnås større fleksibilitet i arbejdet. Ud over ressourcer til gennemførelse af alternativ 2 foreslås det, at oprette en biodiversitetspulje (en jordkøbspulje) på f.eks. 10 mio. kr.. En biodiversitetspulje (en jordkøbspulje) vil gøre det muligt for kommunen at opkøbe særligt vigtige, potentielle naturarealer og udlægge dem til natur eller at kompensere lodsejere af de pågældende arealer til en mere biodiversitetsfremmende driftsform. I tilfælde af at jorden købes, vil gensalgsprisen være lavere end købsprisen, og differencen dækkes af biodiversitetspuljen. Midlerne i biodiversitetspuljen bør også kunne bruges til andre mindre indsatser, som øger biodiversiteten i kommunen.

Fordele: Som ved alternativ 3) og finansieringen giver mulighed for hurtigt at skabe resultater til fremme af biodiversiteten. Samtidig er der mulighed for hurtigt at reagere på projektmuligheder, når de opstår. Det skyldes, at man ikke nødvendigvis er afhængig af en længere proces med at skaffe eksterne midler. Det vil pga. bevillingens størrelse samtidig være muligt at skaffe endnu flere eksterne midler til biodiversitetsarbejdet.

Ulemper: Som ved alternativ 3) i det omfang der arbejdes med ekstern medfinansiering.

Anbefaling

Borgmesterforvaltningen anbefaler handlemulighed 3, idet den hæver ambitionsniveauet for indsats på biodiversitetsområdet og dermed bidrager verdensmål 14: Livet i havet og verdensmål 15: Livet på land. Ved at tilføje ekstra midler, vil der hurtigt og smidigt kunne iværksættes projekter, der vil kunne fremme biodiversiteten på kort sigt. Sideløbende med kan der skabes et overblik over den fremadrettede prioritering. Samtidig vil størrelsen af det foreslåede beløb være et incitament til at der søges der søges fonde og EU-midler som medfinansiering, hvilket gør det muligt at øge indsatsen for biodiversitet yderligere.

Samarbejde omkring arbejdet med biodiversitet

For at understøtte arbejdet med biodiversiteten kan Odense kommunen med fordel udnytte og optimerer de samarbejder, der i dag eksisterer med NGO'er, i form af kommunens Grønne Råd, hvor der sidder grønne organisationer, fritidsorganisationer samt erhvervsorganisationer. Det Grønne Råd er repræsenteret af Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Ornitologisk Forening, Dansk Botanisk Forening og Danmarks Sportsfiskerforbund. I Handleplanen Danmarks Grønneste Storby fik Odense Kommune mulighed for at udnytte organisationernes kompetencer til at give udvalgte projekter stor kvalitet og biodiversitet. Projekter af den karakter kunne fremadrettet opprioriteres.

Det samme gælder samarbejdet med Vandcenter Syd, der udleder rensat spildevand til Odense Fjord, hvor biodiversitetsaspektet kunne drøftes yderligere.

Økonomi

I forhold til alternativerne nævnt ovenfor vil der være forskellige økonomiske omkostninger forbundet med de enkelte handlemuligheder.

Handlemulighed 1) Ressourcemæssigt arbejdes der i dette alternativ indenfor driftsbudget 2020, så det medfører ikke øgede udgifter for kommunen.

Handlemulighed 2) Ressourcemæssigt vil der skulle bevilges midler til ekstern hjælp til udarbejdelse af biodiversitetsplanen herunder midler til internt at udarbejde en sådan plan. En biodiversitetsplan vurderes alt i alt kunne udarbejdes for en udgift på 400.000 kr..

Handlemulighed 3) Ud over ressourcer til gennemførelse af alternativ 2 foreslås det, at oprette en pulje til biodiversitetsprojekter på f.eks. 1 mio. kr. samt en løbende årlig bevilling på 0,5 mio. kr. til puljen.

Handlemulighed 4) Ud over ressourcer til gennemførelse af alternativ 2 foreslås det, at oprette en biodiversitetspulje (en jordkøbspulje) på f.eks. 10 mio. kr.. En biodiversitetspulje (en jordkøbspulje) vil gøre det muligt for kommunen at opkøbe særligt vigtige, potentielle naturarealer og udlægge dem til natur eller at kompensere lodsejere af de pågældende arealer til en mere biodiversitetsfremmende driftsform. I tilfælde af at jorden købes, vil gensalgsprisen være lavere end købsprisen, og differencen dækkes af biodiversitetspuljen. Midlerne i biodiversitetspuljen bør også kunne bruges til andre mindre indsatser, som øger biodiversiteten i kommunen.

Punkt 8: Opsamling

00.22.00-A00-1-18

Resume

Formanden afrunder mødet og orienterer om arrangementer mv.

Endvidere er en statusoversigt for verdensmålsprojekterne vedhæftet dette orienteringspunkt. Opsamling fra mødet 4. december er ligeledes vedhæftet.

Bilag

Oversigt projekter og opgaver i regi af Verdensmåludvalget (november 2019)

Opsamling på møde i Verdensmål Udvalget 4. december 2019